Mateřská škola Ostrava – Zábřeh, Volgogradská 4, příspěvková organizace

PREVENTIVNÍ PROGRAM MŠ	
Č.j.: **MŠ 457/2024**	Spisový / skartační znak **2.1 /A5**
Vypracovala:	Renáta Králová, ředitelka školy
Schválila:	Renáta Králová, ředitelka školy
Pedagogická rada projednala dne:	28.8.2024
Řád nabývá účinnosti dne:	**1.9.2024**

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

„ MYŠLENÍ SRDCEM “

PLÁN PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ

Obsah

1 Úvod

1.1 Minimální plán prevence sociálně patologických jevů / MPP /

2 Záměr MPP sociálně patologických jevů

2.1 Obecné cíle primární prevence
2.2 Dílčí cíle primární prevence

3 Oblasti prevence

3.1 Zdravý životní styl
3.1.1 Prevence v oblasti návykových látek
3.2 Prevence šikany
3.3 Prevence virtuálních drog
3.4 Prevence sexuálního zneužívání a týrání
3.5 Prevence kriminality a delikvence

4 Metody a formy práce

4.1 Podmínky
4.2 Akce školy
4.3 Dlouhodobé projekty

5 Evaluace

1 Sociálně patologické jevy

Sociálně patologické jevy se řadí mezi nejvíce společensky nežádoucí a především společensky nebezpečné, patří zde i drogové závislosti. Sociálně patologické jevy u dětí vyvolávají širokou škálu výchovných problémů, výchovných poruch a poruch chování, včetně
zneužívání návykových látek.

Prevence sociálně patologických jevů je prostředkem, jak předcházet u dětí nežádoucím jevům chování, které mohou nastat za určitých vnitřních a vnějších podmínek.
Předškolní období je optimální pro položení základů osvojování zdravého životního stylu, k vytváření pozitivního sociálního chování, etického kodexu.

Mateřská škola působí v oblasti sociální prevence zejména prevencí pedagogickou.

Charakteristika pojmů

- ➔ prevence znamená předcházení, ochrana, opatření
- ➔ sociální znamená týkající se společnosti
- ➔ patologický znamená nezdravý stav, jev

„Jsme zodpovědní nejen za to, co děláme, ale i za to, co neděláme.

Moliére

1.1 Minimální plán prevence sociálně patologických jevů

Minimální preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělávání po celou dobu docházky dětí do mateřské školy a směřuje k všestrannému a harmonickému rozvoji osobnosti.

Vycházíme z filosofie vzdělávacího programu, který je zaměřen na holistický přístup k životu.
V rámci prevence je nutné kombinovat poskytování informací z oblasti prevence sociálních jevů se vzděláváním v sociálních oblastech.

Efektivně preferovat přístupy zaměřené na oblast zdravého životního stylu a aktivního sociálního učení, přičemž musí být brán zřetel na věk a osobní charakteristiky jedinců.

Výchovným působením směřujeme k rozvíjení mezilidských vztahů, k utváření citových vazeb mezi kamarády, k rozvíjení vyjadřovacích schopností ve vztahu k druhým lidem. Děti získávají základní dětskou představu o souladu společenských norem a morálních hodnot, na nichž je založena nejen dnešní společnost, ale celý multikulturní svět.

Plán prevence sociálně patologických jevů seznamuje děti se společenskými problémy společnosti, odhaluje rizika nežádoucích projevů jednání a chování. Rozvíjí potřebu sounáležitosti s lidmi, prostředím a společností, ve které se pohybují a žijí.

Učí děti chápat základní lidská práva a podílí se na utváření etického kodexu.

2 Hlavní cíl

Zajistit bezpečné a zdravé prostředí pro všechny děti a podporovat jejich psychický a fyzický rozvoj.

- zvýšit informovanost o možnosti obrany proti nejčastěji se vyskytujícím sociálně patologickým jevům u dětí prostřednictvím výchovného působení školy, prevence je součástí výuky
- zvýšit odolnost dětí vůči sociálně patologickým jevům upevňováním morálních hodnot a postojů
- směřovat k rozvíjení nadání, zájmů a pohybových aktivit dětí

2. 1 Obecné cíle primární prevence

- **Prevence rizikového chování**
  - Vytváření programu zaměřeného na hodnoty jako jsou úcta, empatie a spolupráce.
  - Organizace aktivit podporujících umění respektovat rozdílnosti.
- **Prevence šikany**
  - Vzdělávání dětí v tématu šikany, jejího rozpoznávání a zamezování.
  - Zahrnutí rodičů do informovanosti a školení ohledně této problematiky.
- **Prevence úrazů**
  - Pravidelná školení personálu o bezpečnosti v prostoru školy.
  - Organizace herního vybavení a prostorů tak, aby minimalizovala riziko úrazů.
- **Prevence nemocí**
  - Zajištění hygienických standardů a pravidelného úklidu prostor MŠ.
  - Osvětové programy pro děti a rodiče týkající se zdravého životního stylu a hygienických návyků.
- **Psychosociální prevence**
  - Podpora rozvoje emocí a sociálních dovedností u dětí prostřednictvím herních aktivit a nácviku situací.
  - Vytváření důvěrného a podporujícího prostředí, kde se děti cítí bezpečně a mohou vyjadřovat své pocity.

2. 2 Dílčí cíle MPP

- seznamovat děti s místem a prostředím, kde žijí, vytvářet pozitivní sociální klima
- seznamovat děti s pravidly chování ve vztahu k druhému
- poznávat pravidla společenského soužití v rámci přirozeného sociokulturního prostředí
- vést k povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vést k utváření životních postojů, morálních hodnot, zodpovědnému chování a jednání ve vztahu k druhému, uplatňovat tzv. „myšlení srdcem “
- rozvíjet schopnost žít ve společenství ostatních lidí
- vytvářet příležitosti k osvojení si poznatků a dovedností potřebných ke zdravému

životnímu stylu
- vést děti, rodiče, zaměstnance školy k prosociálnímu chování, etice, empatii
- navázat na aktivity a zkušenosti z předchozích let

3 Prevencí sociálně patologických jevů směřujeme k rozvíjení klíčových kompetencí dětí

Kompetence k učení:

Děti získávají elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, orientují se v řádu dění a prostředí, ve kterém žijí.

3. 1 Působíme na děti v oblasti zdravého životního stylu

- předcházíme vzniku poruch příjmu potravy
- důraz klademe na dodržování zásad správné životosprávy / dieta, obezita
- předcházíme negativním vlivům médií
- denní režim udržujeme v souladu s duševní hygienou odbouráváním stresových situací
- posilujeme kladný přístup ke svému tělu
- seznamujeme s různými styly života / vegetariáni, vegani, vrcholoví sportovci, modeling /
- rozvíjíme ekologický kodex, pozitivní vztah k životnímu prostředí
- učíme děti poskytnout první pomoc v situacích důležitých k ochraně zdraví

Pozitiva

- ✓ děti znají pozitiva i negativa různých životních stylů
- ✓ děti projevují zájem o zdravý životní styl, rozlišují fáze aktivní, odpočinkové, relaxace
- ✓ pečují o své tělo, zevnějšek a bezpečnost
- ✓ děti mají pozitivní vztah ke svému okolí, životnímu prostředí, přírodě

3.1.1 Působíme na děti v oblasti návykových látek

- seznamujeme s účinky drogových závislostí
- se závislostmi na alkoholu, kouření / ve spolupráci s rodiči /
- v prostorách mateřské školy udržujeme zdravé prostředí bez tabákových zplodin / ve spolupráci s rodiči a zák.zást./
- poskytujeme informace o ohrožení zdraví
- trénujeme poskytování první pomoci situačními hrami
- podporujeme děti v jejich nápadech, potřebách a aktivnímu přístupu ke kreativitě / rozvíjíme nadání a zájem o činnosti /
- vybízíme děti k pravidelným sportovním, pohybovým a zájmovým činnostem

Pozitiva

- ✓ děti mají představu o tom, co je droga, k čemu slouží
- ✓ děti znají rizika spojená s užíváním drog, rozpoznají ukazatele / příliš unavení lidé, povalující se injekční stříkačky../
- ✓ rozlišují závislosti / přiměřeně zdravá x nezdravá x zdraví nebezpečná /

- ✓ děti vědí jaký postup zvolit, na koho se obrátit v případě nouze

Kompetence k řešení problémů:

Děti si všímají dění i problémů v bezprostředním okolí a tyto poznatky dále využívají.

3. 2 Působíme na děti v oblasti interpersonální

- předcházíme projevům šikany v různých formách a stádiích / profesionální přístup pedagoga /
- předcházíme projevům xenofobie, rasismu a antisemitismu
- rozvíjíme etický kodex, upevňujeme obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života
- posilujeme zdravé vrstevnické vztahy
- podporujeme u dětí přirozenou zvídavost a potřebu poznávat nové
- upevňujeme kladný přístup k hodnotám práce
- dbáme na bezpečnost dětí v prostorách školy a mimo ni

Pozitiva

- ✓ děti mají zdravé sebevědomí a pozitivní přístup k okolí a ostatním, dokáží být tolerantní
- ✓ děti se samostatně rozhodují, mají svůj vlastní názor, poskytují jednoznačné odpovědi / ano, ne /, diskutují
- ✓ děti projevují zájem o pospolitost / dění ve třídě, akce školy, výlety /
- ✓ děti se zajímají o multikulturní dění, zaujímají určité postoje / rasismus, xenofobie /
- ✓ znají rizika extremistických organizací, ideologií / terorismus /
- ✓ děti přistupují na řešení konfliktů a nedorozumění dohodou, resp. pod vedením způsobilé dospělé osoby / učitelka, školnice../
- ✓ šikana nebyla zaznamenána, mezi dětmi se panují zdravé přátelské vztahy

Kompetence komunikativní:

Děti jsou vedeny k rozvíjení komunikativních dovedností, využívají informativní a komunikativní prostředky.

3. 3 Působíme na děti v oblasti prevence virtuálních drog

- seznamujeme děti se základními prvky virtuálních drog / počítač, televize, pc hry /
- předcházíme zdravotním, sociálním, psychickým potížím v důsledku přílišného užívání virtuálních drog / snížení sebekontroly, agresivita, ztráta reality /
- vytváříme pravidla pro přiměřenou formu užívání virtuálních drog / sledování TV /
- podporujeme počítačové hry, filmy, pořady s kladnými stránkami obsahu, s motivem vzdělávacím

Pozitiva

- ✓ děti znají pozitiva a negativa virtuálních drog
- ✓ orientují se v jejich problematice a vědomě dodržují nastavená pravidla v mateřské škole
- ✓ vyhledávají hry s klady, podporující myšlení, soustředěnost

Kompetence sociální a personální:

Děti přejímají zodpovědnost za své chování a jednání, uplatňují základy společenského chování.

3. 4 Působíme na děti v oblasti prevence zneužívání a týrání

- posilujeme a upevňujeme obecně uznávané hodnoty a sociální role / rodina, mateřství, láska
- předkládáme témata „sexuální výchovy“ spojované s odlišnostmi a funkcí pohlaví jako přirozenost / těhotenství, porod /
- výchovným působením předcházíme rizikům sexuálního zneužívání, týrání, zanedbávání /pedofilie, pornografie, sexuální vydírání /
- podporujeme zdravé sebevědomí dětí
- citlivě přistupujeme k prvním emočním vztahům při navazování dětských přátelství

Pozitiva

- ✓ děti lépe rozumí svým pocitům
- ✓ tělesné odlišnosti chápou jako stejně životně důležité funkce svého těla / odbourání pocitu studu /
- ✓ děti dokáží rozlišit pozitiva a negativa sexuálního jednání / fyzická i psychická stránka /
- ✓ používají slovní obranu vůči asertivnímu chování a jednání /dokáží říci NE /

- ✓ děti budují a udržují dlouhodobé přátelské vztahy
- ✓ mají kladný postoj k obecně uznávaným hodnotám / funkce rodiny /

Kompetence občanské:

Rozvíjejí základní dětskou představu o lidských hodnotách a společenských normách. Vedou k péči o osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí.

3. 5 Působení mateřské školy v oblasti prevence kriminality a delikvence dle pokynů MŠMT, právní odpovědnost

- vhodnou formou, popisem, vysvětlením seznamovat děti s projevy kriminality a delikvence / krádeže, násilí, vandalismus /
- objasnit pojmy trestný čin, přestupek, nedorozumění
- seznámit s průběhem, postupy a postihy za nepřiměřené chování a jednání
- využívat modelových situací a směřovat chování na hranice společenských norem společnosti
- dbát na dodržování zásad společenského chování, etiky
- seznamovat děti s jejich dětskými právy

- být vzorem a morální podporou pro děti
- zapojovat se do projektů realizovaných jinými subjekty / PČR, Sbor hasičů ... /

Pozitiva

- ✓ děti rozlišují formu nedorozumění, přestupek a trestný čin
- ✓ děti znají a respektují základní lidská práva a hodnoty společenského chování
- ✓ děti vědí na koho se obrátit v případě potíží, a to nejen na půdě školy
- ✓ děti mají důvěru v učitelku

4 Metody a formy práce

Uplatňujeme metody a přístupy, jež **umožňují harmonický rozvoj osobnosti,** směřující k rozvíjení nadání, zájmů a pohybových aktivit dětí.

Prevence je součástí výuky, důraz je kladen na informovanost dětí v rámci vzdělávacích témat.

Využíváme situační učení, didaktické a polytechnické hry, výtvarné aktivity, sportovní a pohybové hry v přírodě, seznamujeme s technologií.

Zařazujeme projektové dny v MŠ, vystoupení pro seniory, také např. besedy, exkurze, diskuze, dílny s rodiči, vyvíjíme osvětovou činnost.

Pedagogové se v rámci svých možností zúčastní **aktivi**t zaměřených na prevenci sociálně patologických jevů, v rámci školení a DVPP.

Rodiče jsou o realizaci MPP na škole **informováni** prostřednictvím webových stránek, nástěnek, také ústní formou.

Problémy spojené se sociálně patologickými jevy se řeší **ve vzájemné spolupráci.**
O programu jsou informováni všichni pedagogočtí pracovníci, zaměstnanci škol, rodiče a děti.

Spolupráce s psychologem a pedagogem pro poradenství a vedení v oblasti psychosociálního zdraví.

4. 1 Podmínky pro MPP

- prostory mateřské školy
- školní zahrada
- školní hřiště v blízkosti MŠ
- SVČ Ostrava – Zábřeh
- Lesní škola Ostrava – Zábřeh
- Domov seniorů v Ostravě – Zábřehu
- výukový materiál, pomůcky...

4. 2 Akce zaměřené na MPP

- **Vzdělávací workshopy** pro děti zaměřené na rozvoj sociálních a emocionálních dovedností.
- **Společné akce pro rodiče a děti**, např. rodinné dny, kde se diskutují důležitá témata a zajišťují společné aktivity.
- **Pravidelné schůzky** s rodiči pro informování o vývoji dětí a možnostech podpory.
- **Prezentace preventivních programů** zahrnujících pohybové aktivity a sportovní události.

Preventivní programy

- **BUĎ OK** ve 2 blocích, osvěta, prevence
- **Klaun Dopraváček** - I.Chování a pravidla, II.Klaun na cestách
- **Kurz První pomoci pro děti**
- **beseda s PČR**
- **KHS „Čisté ruce“**
- účast na akcích hasičů
- beseda s logopedickým pracovníkem, p.uč. ZŠ, SVČ
- vystoupení v Domově pro seniory
- dopravní hry
- projektové dny zaměřené na osvětovou činnost, četba z knihy Policejní pohádky
- sportovní hry a pohybové aktivity na školní zahradě a v blízkém okolí, vycházky, výlety …

4. 3 Dlouhodobé projekty MPP

- celoroční projektové dny a týdny v rámci vzdělávání, v návaznosti na témata ve ŠVP **/ podpora zdravého životního stylu ve všech oblastech /**
- **zapojení do preventivních programů**
- hry směřující k rozvíjení nadání, kreativity
- zajištění divadelních a výukových programů
- vycházky a výlety do okolí školy se záměrem „questing“
- dopravní hry a sportovní činnosti na školní zahradě
- osvětová činnost SVČ Ostrava, akce pořádané knihovnou
- společná setkávání se seniory, uspořádat vystoupení v rámci spolupráce „Čteme dětem“
- společná setkávání dětí, rodičů, zaměstnanců na akcích pořádaných školou s názvem „Výpravy za poznáním“
- uspořádání vánoční sbírky pro děti v Dětském domově Ostrava (nepotřebné hračky, oblečení) „ Dar pro kamaráda “, fundrais.sbírky
- účast na Dnech Země Ostrava
- osvětová činnost MŠ v oblastech MPP
- spolupráce s odborníky a odbornými institucemi ...

5 Evaluace plánu MPP

- **Průběžné hodnocení efektivity preventivních aktivit** prostřednictvím dotazníků pro rodiče a učitele.
- **Pravidelné schůzky týmu**, kde se zhodnotí úspěchy a návrhy na zlepšení prevence.

  /plusy, mínusy, doporučení/

Výše uvedený plán je v souladu se základními potřebami dětí, s přihlédnutím k jejich individuálním zvláštnostem a zajišťuje prevenci a osvětovou činnost v oblastech primární ochrany před sociálně patologickými jevy u dětí předškolního věku.

Za koordinaci MPP odpovídají vedoucí pracovníci škol.
Vedoucí pracovníci spolupracují s ředitelkou přísp. organizace, s lékařem, s PPP a dalšími odborníky, institucemi a organizacemi.

V Ostravě 20.6.2024

Králová Renáta, řed.MŠ